

MEMO

Onderwerp:	Eerste beeld en vervolgproces businesscase toezicht en handhaving energiebesparingsplicht
Opsteller:	Sjoerd de Vries
Datum:	20 september 2023

Inleiding

Vanaf 1 juli 2023 is het toezicht en de handhaving op energiebesparingsplicht van bedrijven onderdeel van het basistakenpakket van omgevingsdiensten. De dienst heeft in een eerder stadium aangegeven dat invoering vanaf 1 januari 2024 nagestreefd wordt.

Conform de Gemeenschappelijke Regeling van de ODG, wordt bij toe- of afname van taken een businesscase opgesteld, waarin de omvang van de taken en de financiële gevolgen worden uitgewerkt. Businesscases worden ter besluitvorming voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Dit memo bevat de hoofdlijnen van de businesscase zoals die wordt opgesteld, en beschrijft het vervolgproces.

Gevraagde besluiten

1. Kennisnemen van de ontwikkelingen op het gebied van energiebesparing en het eerste beeld van de businesscase.
2. Instemmen met het vervolgproces voor het opstellen en bijstellen van de businesscase.

Huidige situatie

De ODG voert al enige jaren energietoezicht uit, onder meer als onderdeel van de jaaropdracht van de provincie Groningen. Vanaf 2023 ontvangt de ODG een subsidie van het Rijk om energietoezicht een impuls te geven, de Specifieke Uitkering Toezicht en handhaving energiebesparing (SPUK THE). De ODG gebruikt de subsidie om toezicht uit te voeren, en om toezichthouders te werven en op te leiden. Op dit moment zijn bij de ODG vier toezichthouders werkzaam.

Naast de ODG is ook gemeente Groningen al enige jaren actief om energiebesparing bij bedrijven te realiseren, door een combinatie van enthousiasmeren, adviseren en toezicht te houden. De gemeente heeft een succesvolle systematiek ontwikkeld, waarmee bedrijven gemiddeld 11% energie en kosten besparen. Op dit moment heeft de gemeente vier toezichthouders in dienst.

De ODG en de gemeente hebben nauw contact en werken samen waar dat mogelijk is. Daarom is het eerste beeld van de business case en het vervolgproces gezamenlijk opgesteld.

Inzet landelijke overheid

Het inmiddels demissionaire kabinet heeft besloten om te willen sturen op energiebesparing bij bedrijven. Het gevolg daarvan is dat bedrijven verplicht worden gesteld om maatregelen te treffen die hun energieverbruik naar beneden brengen, waarbij het gaat om maatregelen die binnen 5 jaar terug te verdienen zijn. Het kabinet heeft verder besloten om het toezicht en de handhaving op deze besparingsplicht te beleggen bij omgevingsdiensten, als onderdeel van het basistakenpakket dat de diensten in opdracht van gemeenten en provincies uitvoeren.

Om de naleving van deze verplichtingen te vergroten, adviseert het kabinet gemeenten en provincies om ook in te zetten op het informeren en ondersteunen (adviseren) van bedrijven. Het gaat dan om de noodzaak te verduurzamen, maar ook om de financiële en praktische voordelen van het treffen van energiebesparende maatregelen.

Voor overheden, bedrijven en burgers kunnen er naast financiële argumenten ook andere redenen zijn om energie te willen besparen. Te denken valt aan de (geo-)politieke wens om minder afhankelijk te zijn van olie en gas, de prijsstijgingen van energie (met energiearmoede van particulieren en de beëindiging van de productie bij bedrijven), klimaatveranderingen en de lokale wens om minder wind- en zonneparken aan te leggen. Energie die wordt bespaard, hoeft niet te worden opgewekt en niet te worden betaald.

Eerste beeld van de businesscase

De businesscase zal de volgende onderdelen bevatten, waar het gaat om de formele verantwoordelijkheid, de uitvoering van de werkzaamheden in de eerste periode na 1 januari 2024 en de berekening van de omvang van de taken:

Formele verantwoordelijkheid

De ODG wordt vanaf 1 januari 2024 verantwoordelijk voor de uitvoering van de verplichte taken. Daarmee voldoen de deelnemers aan de verplichting om deze basistaak bij de dienst te beleggen.

Uitvoering van werkzaamheden

In de eerste periode is het streven om de taken gezamenlijk uit te voeren met de gemeente Groningen, zodat de ODG ruim tijd heeft om voldoende medewerkers te werven en op te leiden voor de nieuwe taken. Na verloop van tijd zal de volledige uitvoering door de ODG worden gedaan. De voorgestelde werkwijze wordt nog nader met elkaar uitgewerkt. Hierbij moet gedacht worden aan afspraken over financiën en juridische afspraken.

In 2024 wordt daarnaast verder gewerkt aan het werven en opleiden van toezichthouders, om te zorgen voor voldoende capaciteit en expertise over energiebesparing.

Berekening van omvang

De omvang van de taken wordt bepaald door het aantal bedrijven, de frequentie van bezoeken en de tijd die een bezoek kost. Op dit moment is het nog niet mogelijk om deze berekening volledig te maken, omdat nog niet alle gegevens volledig beschikbaar zijn:

- Het beeld van het aantal bedrijven is op dit moment nog niet volledig. In 2024 zullen gemeenten en ODG moeten werken aan het vervolledigen van het bedrijvenbestand, in de businesscase zal gerekend worden met de nu bekende gegevens.
- De frequentie van de bezoeken is onderdeel van het beleid van de bevoegde gezagen. Dit beleid zal in veel gevallen nog opgesteld moeten worden. Daarom zal de businesscase uitgaan van de ervaringen van gemeente Groningen en de ODG in de afgelopen jaren.

In de loop van 2024 zullen de ODG en de opdrachtgevers een vollediger beeld krijgen van de omvang van de taken. Daarom is het te verwachten dat een tweede versie van de businesscase opgesteld zal moeten worden.

Het eerste beeld van de cijfers die momenteel bekend zijn is dat het om minimaal 5.500 bedrijven gaat en een benodigde capaciteit van minimaal 12 FTE . Een gedeelte van deze taken kan gefinancierd worden door de SPUK THE-regeling, het overige gedeelte zal op een andere manier gefinancierd moeten worden.

Vervolgproces

Ter voorbereiding op het opstellen van de businesscase zullen de ODG en gemeente Groningen in gesprek gaan met de andere opdrachtgevers. De businesscase zal in de vergadering van het Dagelijks Bestuur op 23 november en van het Algemeen Bestuur op 14 december 2023 worden geagendeerd. De verwachting is dat een tweede, bijgewerkte versie van de businesscase medio 2024 zal worden voorgelegd.

Vooruitlopend op de komst van de taken zal de ODG haar best blijven doen om energietoezichthouders aan zich te binden, aangezien de ontwikkeling door zal gaan en de geschatte omvang hoogstwaarschijnlijk niet minder zal worden.

